

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I. Sermo LIII

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Dominica Iudica

iocunde. qz sine merito danē nobis benefi-
cia dei. iuxta illud. *Bra dei sum id qd sum*
Secdo magnifice. qz magna danē nob. ij.
Haba. i. De magnis piculis a deo libe-
rati magnifice grās agimus. Talis ille fu-
it qd dicit. Magnificare dñm meū. Inno-
cent. i. laudando z pdicando eū magnū an-
nunciare. Tertio assidue qz p̄tinue benefi-
cia ipendunt nobis. Quarto integre. qz oīa
sunt bona z integra qd danē nobis. i. Thef.
v. In oīb grās agite. Quinto p̄stanter. scz
tam in p̄p̄ris q̄s in aduersis. Un Augu.
sup illud ps. Repleat os meū laude. dicit
q̄ proca dicit sine intermissione laudare in
p̄p̄ris qz cōsolaris. in aduersis qz corri-
geris. Et Lris. in tractatu de symbolo di-
ci. Si venerint mala bñdicite vt dissoluā
tur mala. Si p̄pera venerint bñdicite vt
p̄seuerent prospera.

Dixi tertio q̄ in v̄bis p̄missis
describit saluato-
ris n̄ri panū distributio. p̄ quaz nos ad li-
beralitate[m] largitiōis elemosinaz isto sa-
cro tpe informar. Licet enī multa sint in-
ducentia isto sacro tpe ad largitiōē ele-
mosinaz tam p̄phetica q̄ applica scripta. tñ ma-
time c̄emplū xp̄i mouere nos debet ad h̄
faciendū. Qui distribuit panes esuriētibz
turbis. cōpassus miserie cor. Un ista dñi-
ca vocatur dñica panū ad significandū q̄
nos debem⁹ n̄ri panē frangere esuriētibz
z eoz esuriem satiare. si volumus satiari a
deo cū apparuerit gl̄ia sua. maxime cū ele-
mosine n̄re sint satisfactorie p̄ peccatis no-
stris. Un *Dan. iij. dicit. Peccata tua ele-*
mosinis redime. Et Luc. xij. dicit. Date ele-
mosinaz z oīa munda sunt vobis. Pro q̄
sciendū q̄ homo inducat ad faciendū ele-
mosinā isto sacro tpe ex tribz. scz si conside-
ret quis petit eam. p̄ quo petit. z ad qd pe-
tit. Primo igit p̄sideret q̄s petit eaz. qz de
us. p̄ cuius amore petit eā mendicus. De-
us enī intantū diligit paupes q̄ quicqd fit
eis p̄pter amorē suum reputat sibi factum
*Unde *Math. xxv. dicit. Dormi et minimis**
meis fecistis. mihi fecistis. Petit igit de⁹ ele-
mosinā p̄ pauperē suum a quo diues petit
q̄nq̄ regnū. Et ideo cū diues negat pau-
peri modicū fructū panis timere debet q̄
deus nō audiet eū cū ab eo petet regnū e-
*terne felicitatis. Un *Proverb. xxi. dicit. Qui**

obturat aurem suā ad clamorē pauperū.
clamabit ip̄e et nō exaudiet. Secdo debet
p̄siderare qd petit. qz petit nō n̄ri sed suū
Quid enī habes qd nō accepisti dic̄ Apl̄s.
Et ideo valde ingratus est q̄ pauperi negat
modicā elemosinā. cū ip̄e habeat a deo ha-
bundantē mensam suā. *Dinc dicit. i. Paral.*
xxix. Tua sunt dñe oīa. z q̄ de manu tua
accepimus dedim⁹ tibi. Tertio debet hō
p̄siderare ad qd petit. deus enī petit nō ad-
danđ sed mutuandū. nec tñ ad duplas
*sed centuplas vsuras *Math. xix. Centu-**
plū accipiet. Et ideo valde ingratus est deo
q̄ ad tales vsuras non vult mutuari deo.
ad quas tñ mutuarer̄ iudeo vel saraceno.
Un diues est sicut mercator q̄ non debet
vacuus redire domū. scz cū lucro. lucz aut̄
diuitiaz ē elemosina. Ad h̄ enī de⁹ dedit di-
uitias alicui vt de eis miseret̄ paup̄ibus.
Alioqn tali mercatori iudicē tollet talentū.
*z dabitur alteri meliori vt dicit *Math. xxv.**
Quia sepe de⁹ tollit diuitias alicui. et dar-
eas p̄is z cōpassiuis. Q̄nti mercatores
sūt hodie in sc̄lo. diuites dico. q̄ stulte mer-
cant. dātes illis merces suas q̄ eis redde-
re nō p̄tēt nundinis future gl̄ie. tales sūt
multa dātes hystrionibz p̄ vana gl̄ia dila-
tanda. de q̄ tñ nihil inueniēt i futuro. Quia
*de talibus dicit illud *Math. v. Repperunt**
mercedē suā. Hos igit nō sicq̄ faciam⁹ no-
bis amicos de māmoma iniquitatē. q̄ nos re-
cipere possint in eterna tabernacula tpe ne-
cessitatis. Ad q̄ nos p̄ducere zc.

Dñica Iudica. I. Sermo LIII

Veritatem di-
co vobis q̄re vos nō creditis mi-
hi. *Joh. viij. Sicut dicit Aug.*
in lib. de agone xp̄iano. Errat q̄s se veri-
tate[m] cognoscere putat q̄ adhuc neq̄ter vi-
uit. Vult dicere Aug. q̄ nullus mal⁹ effi-
caciter p̄r veritate[m] cognoscere. Quid igit
mirū si in dei mali existentes in se. nō pote-
rant veritate[m] a xpo dictā z factā cognoscere.
nec suis opibz z smonibz credere. p̄sertim
cū ip̄i foret̄ ita supbi. ita inflati. vt omnem
in se sufficientiā habere arbitrent. Un sal-
uator eis ait. Quō inq̄re potestis credere q̄
gloriā ab inimicem accipitis. z gloriā que a
solo deo est non q̄ritis. q. d. vana gl̄ia z su-
perbia v̄ra obstat vobis ne credas̄ in me.
Dinc Aug. de se dicit in li. p̄f. Quādiu

inflatam faciez mētis sue habuerit tumēs
seculari pompa z vanitate. veritatē nō po-
terit cognoscere. **Uñ Grego.** Tumor mē-
tis obstaculū veritatis. Cum igit ex parte
xpi nulla causa fuerit qre veritati sue cre-
dere nō debuissent. restat vt eoz pfidia et
incredulitas ex parte malicie eoz totali-
ter existat. Ideoq saluator arguens eoz
maliciā ait. **Si veritatē dico vob.** qre vos
nō creditis mihi. In quibz vobis tria ran-
gunt. **Primo sermonis xpi cōmendatio.** i
eo q dicit. **Si veritatē.** **Secō** describitur
eiusdē pia pdicatio z veritatis salutar. an-
nunciatio. **Cū dicit.** dico vobis. **Tertio** ar-
guitur malicie obduratio. **cū dicit.** Quare
vos nō creditis mihi.

Dixi primo q in verbis pmissis tangit sermo-
nis xpi cōmendatio i eo q dicit. **Si verita-**
tem. Sermo siquidē christi maxime repu-
tationis dignitatis aut excellentie fuit vl-
tra omnē sermonē humanū aut angelicū.
quia totalis. pura z sincera ac omnimoda
veritas. **Uñ cum omnis homo sit mendax**
vt dicit in Ps. Omnis homo mendax. **De-**
us autē verax est. Roma. j. Sermo huma-
nus pōt interdū esse verus. interdum fal-
sus. interdū z si verus. nō tamen veritas.
Sicut Apłs ad Titū. j. dicit de poeta q/
dam. Testimoniū inquit hoc verū est. vix
est dicit. nō dicit. veritas est. Et noranduz
fm **Bozra Eph. iij.** Veritas ē multiplex.
quā debemus facere. **Prima** est scripture.
Daniel. x. Annunciabo tibi qd expsum ē
in scriptura veritas. **Secō** veritas pscien-
tie. **ij. Cor. xi.** Est veritas xpi in me. id ē. in
mea pscientia. **Tercia** loquē. **Prouer. xij.**
Labium veritatis firmū erit in ppetuum.
Quarta vite. **Johes** in sua Canonica ter-
tia. **Maiozē** hoz nō habeo gratiā q vt au-
diā rē. **Quinta** doctrine. **Math. xxij.** Sci-
mus qz verax es. **Sexta** iusticie. **Isa. xij.**
In veritate educet iudiciū. **Septima** re-
munerans glie. **Job. viij.** Veritas libera-
bit vos. **Sed** heu veritas scture puerit
ab hereticis **Dan. xij.** Prosternef veritas
in terra. Veritas cōscie pmutaf ab hypo-
critis. **Qzcc. iij.** Nō est veritas in terra. **Ve-**
ritas loqle deridet a stultis **Job. vi.** Qua-
re detraxistis sermonibz veritatis. **Jā** enī
corretor detractor reputaf. Veritas vite
diminuit in mūdānis. **Ps.** Diminute sūt

veritates a filiis hoim. Veritas doctrine
impugnaf ab emul. **Sal. v.** Quis vos im-
pediuit veritati nō obedire. Veritas iusti-
cie captiuaf ab iniqs qre veritatē dei in
iusticia detinet **Rom. j.** **Isa. liij.** Iusticia is-
ge sterit. qz corruiit in plareis veritas z ed/
tas nō potuit ingredi. Veritas glie p vili-
picio vendit a reprob. **Prouer. xxvij.** Qui
cognoscit faciē in iudicio. nō bene facit. iste
z p buccella panis deserit veritatem. **Isti**
sunt peiores iuda. q xpm vendidit p xxx.
denarijs. isti omēs cōmutat veritatē dei i
mendaciū. **Roma. j.** **Sic** sermo angelicū
cū sit creature. q de se deficiabilis ē nisi con-
seruet p grām. pōt ēē interdūz ver. si a bo-
no angelo pferaf. z qntūcūqz a bono pferat-
tur. possit ptingere q etiā esset falsus. cōsi-
derata pditiōe mirabilitas. q est fm natu-
rā. licet nō fm grām. **Omnis** enī creatura
circa deū versibilis ē fm naturā. p cōtra.
hinc dicit **Apłs Sal. j.** Q si angel? bonus
p suppositū de celo descēdens euāgelizane-
rit vobis aliud qz annūciauim? vobis no-
lite credere. imo dicit. anathema sit. **Deo**
autē nō pōt dici veritas cui apls facit discer-
dere z nō assentire. cū ab sit ab aplō vt veri-
tatē phibeat credere. Et si si p suppositū
ita ptingeret angelū annūciare. nō esset
ibi credendū. **Ideo** nullus sermo cuiuscūqz
qz creature pōt dici simpliciter veritas licet
xpi q est sapia dei pñs q aliud annūciat
vel dicere nō potuit nisi qd i deo pfe videt.
Uñ Bozra sup eplam. j. Thef. ij. verbum
dei differt a nro in septe. **Primo** in veritate. qz
de verax. ois hō mendax. **Secō** in emen-
bilitate. qz nō est de? vt hō vt mēraf necer-
fili? hois vt muref. **Rom. xxij.** **Math. xij.**
ij. **Zu. xij.** **Celū** z terra trāfibit. **Tercio**
spūalitate. **Qui** de tra ē de terra loquitur.
Job. iij. z **Job. vi.** qba q locut? sum vobis
spūs rē. **Quarto** in vruitate. **Math. xxij.**
docebat eos tāqz prāte hñs. **Quinto** in su-
uitate **Job. xij.** **Hunc** sic locut? est homo
Sexto in vilitate. **Job. vi.** **Dne** ad quem
ibim? qba vite eterne hēs. **Septimo** in p-
fectione **Act. xlij.** **Cōsumatio** finonū vob
est **Quare** bene dicit? ē q sermo christi cō-
est **Quare** bene dicit? ē q sermo christi cō-
mendatur excellentissime vltra sermones
humanum z angelicum. in eo q dicit ver-
tas. **Uñ** omnia vera ideo vera sūt. qz veritas
q xps ē adequant. **Has** sic dicit **L. in comitiis**
in suis collatiōibz sermone. **ij.** Veritas

Dominica Iudica

adequatio finonis et rei. cuius res ita est sicut sonat. Precipua itaque veritas est adequatio seu correspondencia seu conformitas rerum suorum finoni. Hec est veritas prima eterno. Illo inquam verbo per quod per eternaliter dicitur. et verbo scripturae quod per ora eorum dicitur quod scripturas ediderunt. Peccatae veritas triplex est. scilicet sermo nis operatio et intentio. secundum Robertum Polgor super libro Sapientiae. Veritas sermons est quoniam ita sit sicut dicitur. et quod dicens ita credat sic dicitur. Nam licet ita sit in re sicut dicitur hoc si dicens aliter credit esse quod dicitur. ipse loquitur contra sciam et peccat. Unde apostolus Ephesius. Deponetes falsitatem. loqui mini veritates. vniuersis cum primo suo. quoniam sumus inimice membra. Secunda veritas est operatio. et consistit in conformitate operis et finis. Huius contraria est fraus et dolus et simulatio. per quam aliquis dicit pulchra verba. et simulat se amicum. et tamen occulte eum odit. et ponit ei insidias. de quo loquitur. Iohannes. Non diligamus verbo neque lingua sed opere veritatem. Tertia veritas est intentio. et consistit in conformitate intentionis ad opus. ut videlicet opus quod de suo genere est bonum. non fiat ex appetitu laudis humane. nec ex quibus vana intentione. sed ex honore dei principaliter intendat. Iohannes. Veri adoratores adorabunt patrem in spiritu et veritate. scilicet intentione conformata cum exteriori operatione. Hec est triplex veritas in christo fuit. et per christum nobis est restituta. Nam sic dicitur in concilio. ubi supra. Ante lapsum primi parentis fuit in terra veritas. Sed eo labente recessit a terra. nec potuisset reuertere in terram. nisi veritas de terra orta esset. id est verbum primum de carne virginis. Abiit ergo ista triplex veritas habuit. Nam ipse non potuit aliter loqui quam res se habuit. Sicut enim dicit Augustinus. de trinitate. Ratio humana inberet eternis speculandis seu aspiciendis aut consulendis. Consolendis secundum quod eorum veritate conuenit et speculatis. Consulendis quoniam consulit regulas eternas de aliis iudicando et ordinando. Et licet homo secundum primum modum inspicendo eternam veritatem non habet peccare. quia peccare est per auersionem ab eternis regulis. quod non contingit nisi per peccatum mortale. in quo nullus cadit dum diuinitus intendit. tamen secundum modum secundum consulendo eternas regulas potest offendere in actu quod est prae regulas huiusmodi contra eas. et ita potest peccare venialiter vel mortaliter. Abiit ergo veritatem habuit spiritus in ser

mone. quod spiritus inspiciebat eternam veritatem. secundum quam cognouit res sicut se habebant in suo esse. Et ideo decipi non potuit etiam. quod spiritus ab eternis regulis non discessit nec auerti ab eis potuit. Unde ipse de se veraciter et singulariter dicit. Ego sum via veritas et vita. Secunda veritate habuit. quod semper omnia quae cum verbo precepti. facta impleuit. Unde Actus. Lepit iesus facere et docere. Tertia veritatem habuit. quod omnia quae cum fecit in laudem et honorem dei patris ordinauit. Unde in euangelio patris. Honorifico patrem meum. et vos inhonorastis me. Sed certe licet hanc triplicem veritatem christus nobis de celo attulit. et post lapsum primi parentis mundo restituit. tamen iterum et iterum veritas ista in multa parte deperit. Unde clamat propheta. Corruit in plateis veritas. Isaia. Sufficeret ad penam quod corruisset tamen. sed quod deteriorius est. iam perit quasi totaliter. Unde ozeas clamat. Non est veritas. quod ad se. non est misericordia. quod ad primum. non est scientia dei. quod ad deum. in terra. Maldictum et maledicium. homicidium et furtum et adulterium inundauerunt. et sanguis sanguinem tetigit. Sufficeret quod deficiente veritate in terra. terra esset inanis et vacua sicut in principio creationis fuit. sed ecce deficiente veritate. quod deteriorius est omnia mala que deteriora excogitari possunt repleuerunt terram. nec solum repleuerunt sed etiam inundauerunt ad habundantiam. Duo ergo habet dicitur propheta. Primo defectum veritatis misericordie et scientie in terra. Secundo copiam iniquitatis. In ea defectum veritatis omnidifacilliter secundum omnes tres modos veritatis. Nam prima veritas. scilicet homo ita loquitur sicut est in re deficit in terra. id est aia terrena. quoniam cogitatio eius voluntas verbo scripture et verbo benedictionis dei conformis et adequata non est. ac per hoc nec sermo exterior. nec opus eius exterior. verbo dei. id est filio dei adequatur. Secunda veritas. quod homo ita facit et operatur sicut loquitur. deficit etiam hodie in terra. eo quod secundum in concilio. dicimus decoratissimas orationes et verba. volumus autem et facimus tria. promittimus bona et solvimus mala. Et in hoc secundum est sumus siles vitibus. quod promittimus vvas et solvimus labruscas. Promittimus enim primis nostris in folijs et floribus. inter dum in folijs et flore verborum simplicitate et fructu dulci. id est opus bonum. et solvimus amarum. Siles est sumus in hoc pomis crescentibus in terra mare mortuum quod colore suo praedicit maturitatem et gustum suauissimum. et cum carpuntur

nō solūte nisi inanitate ⁊ fumi euanescentis fetore. **De** Linconienf. ⁊ sarf. terribiliter ⁊ dolosus. **Tertia** veritas. q̄ hō ita loq̄tur sicut ē in re. ⁊ opat̄ sicut loquit̄. et sicut opat̄ ita int̄dit̄. defecit hodie in tra. eo q̄ boies hodie multa gr̄a vane laudis faciūt ⁊ opant̄. **De** q̄to dicit saluator **Mat̄. vii.** Attendite a falsis p̄phetis q̄ veniūt ad vos in vestimētis ouiu intrinsecus aut̄ sunt lupi rapaces. ⁊ hi sunt hypocrite. **Hos** cōparat **Gre. li. viii. mora.** symoni q̄ cruce q̄dez xpi portauit. sed t̄m in eo mortu⁹ nō fuit. qz ois hypocrita corpus p̄ abstinētiā afficit. sed t̄m p̄ amorē gl̄ie mūdo viuūt. **Nō** solum aut̄ vacua ē terra veritate. veretiā miscōdia. **Nā** sicut p̄z ex sup̄dictis in illa triplici veritate exp̄ssus ē amor dei. q̄ qui caret. necessario caret amore p̄mi. ⁊ sic caret miscōdia. **Sicut** enī qui h̄z veritatē. diligit deū. qui est vitas. ita q̄ diligit deū. diligit ⁊ p̄mū. **J. Job. iiii.** **Doc** madatū habem⁹ a deo vt qui diligit deū diligit ⁊ p̄mū. **Qui** ḡ caret vitate. caret miscōdia p̄mi. in q̄ amor ad p̄mū maxime ondit̄. **Nā** s̄m Linconiensem. **Miscōdia** ē amor releuationis miserie aliene. **Hec** hodie in tra nō est. qz om̄s ḡrunt q̄ sua sunt nō q̄ alterius. **Et** tal̄ vt sic nō est mēbrū xpi. **Nō** solū autē veritas et miscōdia. sed etiā scia dei vacua est in terra. **Scientia** nāqz dei ē cognitio cū amore. q̄ cognoscat hō qd̄ debet deo. ⁊ quid d̄z p̄mo. ⁊ q̄liter se habeat ad deū. ⁊ q̄liter ad p̄mū. **Et** quid mirū si abest scia dei. ex quo sp̄s sc̄tus q̄ est doctor vitatis ⁊ totū sapie. abest. p̄pter immiscōdiaz ⁊ impietatē hoim. **Sed** audiam⁹ mala seq̄ntia. sequit̄ enim. maledictū ⁊ mendaciū inuaduerūt. s. i loco veritatis. homicidiū. furtū. adulteriū. loco miscōdie. ⁊ sanguis sanguinē tetigit loco scientie dei. **Pendat** sermo ē cū ynum d̄z. ⁊ aliud credit̄. **Malys** sermo ē cū id qd̄ credit̄ dicit̄. sed ex malo ⁊ nō recto affectu. **In** vtroqz autē istoz vitas esse nō p̄t. **Domicidiū** aufert vitā cor̄pis. vel partes vite vt mēbra cor̄pis. **Furtum** aufert possessiōnē vel partē eius. **Adulteriū** aufert p̄sonā cōiunctā sacro. s̄z vrozē. qui ḡ ista aufert p̄ ximo imisericors ē in p̄mū ⁊ crudelis. et p̄sequēs nō est i eo miscōdia. **Ira** ⁊ ista succedunt hodie in mūdo loco miscōdie. **Loco** autē scie dei succedit sapia mundi. q̄ ē stulticia apud deū. **J. Ro. iiii.** ⁊ hec ē s̄m Linco-

nienf. calliditas excogitandi ⁊ adinueniendi quō acq̄rat ⁊ p̄ficiat̄ se voluptates carnis mūdi ⁊ diaboli. **Q̄m** d̄z hec sapia terrena in auar̄. anialis in luxuriosis. ⁊ diabolica in sup̄bis. **Iaco. j.** **Q̄** autē dicit̄ hāc sapientia mūdi sanguinē p̄ba. recte dicit̄. **Quia** sicut gutta sanguis alteri gutte succedit. ⁊ sic p̄sequenter. **Sic** q̄ inuenit vnā voluptatē. necesse ē inuenire ⁊ aliā. p̄ quā illā p̄sequitur. ⁊ cū illa nō possit acquiri sine alia. necesse ē iter excogitare aliā. ⁊ sic in hac sapia voluptatem voluptati cōnectit̄ q̄si cathenas. et p̄ctū pctō addit̄. ⁊ hoc ē qd̄ sanguis sanguinē tetigit. **Eradicem⁹** ḡ ḡ hoc sacro tempore ista maledicta semina q̄ succreuerunt loco veritatis miscōdie scie. **Considerates** enī mortatē ipoz. **Pendaciū** siquidē est ita pessimū q̄ suā crudelitātē exercet in aiām hoim. **In** Sap. j. **Os** qd̄ mentit̄ occidit̄ animā. **Maledictū** est ita pessimū q̄ totā naturā ⁊ dignitatē hominis p̄fundit̄. **Sicut** enī dicit̄ scriptura. **Principiū** ois opis verbum. **Sed** si principiū fuerit iniquitatis. quō p̄t ē mundū qd̄ de tali principio est natū. **Unde** **Ecc. v. d̄z.** **Donor** ⁊ gl̄ia sermones sc̄nti. **Tolle** v̄bum. ⁊ qd̄ ē homo nisi aiā h̄bit. **P̄terea** solum verbum est qd̄ iustificat̄ ⁊ cōdenat. **Q̄m**. **Ex** ore tuo iudico te. **Luc. xii.** ⁊ ip̄m est qd̄ solū cōiūnat̄ hoimē de corde p̄cedens. **Mat̄. xv.** **P̄terea** solū v̄bum gerit̄ exp̄ssam similitudines verbi in carnati. **Q̄m** si nō esset alia ratio. t̄m ob reuerentiā xpi qui ē verbum dei p̄ris. cui⁹ verbum n̄m gerit̄ similitudinē ex voce visibili ⁊ intellectu visibili cōpositū. sicut ex deitate ⁊ carne. ad huc v̄bum n̄m esset abstinendū a maledictione. **Q̄m** **Ap̄ls** dicit̄. **O** m̄s s̄mo malus nō p̄cedat de ore v̄ro. **Et** iter. **Benedicite** ⁊ nolite maledicere. **Eradicem⁹** ⁊ homicidiū. qd̄ ita pessimum est q̄ videt̄ hō talis q̄si sui partē amputare ⁊ p̄ccere a se. **Quia** enī om̄es boies sint inuicē mēbra in v̄ro capite xpo. vt dicit̄ **Ap̄ls** manifestus est q̄ qui occidit vnū hoimē. ip̄e amputat vnū mēbrum de corpe xpi mystico. imo ip̄e sic amputat comēbrū. ⁊ hō solū corpaliter occidendo. veretiā spiritualiter in corpe p̄mū odiendo. q̄niā qui odit homicidā est. **J. Job. iiii. ca.** **Eradicem⁹** ⁊ furtū. qd̄ tam pessimū est. vt cum hō nititur dirari de alieno corpaliter. ip̄e ad summū de paupertate in p̄prio spiritualit̄. eo q̄ apud furē lucra est

Dominica Iudica

archa sed damnū in p̄scientia. cū sit trans/
gressor diuini mandati. **Uñ** Ap̄ls cōsulit
salibz hodie dicens. Qui furabat̄ iam non
furetur. magis aut̄ laboret opando mani/
bus suis vt habeat vnde tribuat necessita
tem patienti. **Ep̄h. iij.** Eradicem⁹ ⁊ adul/
teriu. qđ tam pessimū est. vt ppter illud de⁹
occiderit vna die multa milia hoīm peste.
vt dicit **Regum.** **Bystoria** habetur de da
uid. Eradicem⁹ ⁊ sanguinē sapiētie secula
ris vt sumus sapiētes ad faciendū bonā nō
ad ppetranda mala. Sic enī p̄mo nō eri
mus sapiētes in oculis nr̄is. nec p̄ndētes
apud nosmetip̄os. sed erim⁹ portus disci/
puli vitar⁹ q̄ nos docebit vias dñi rectas.

Dixi secūdo q̄ in ver. **B**
bis p̄missis tan
gitur p̄ia nr̄i saluatoris p̄dicatio ⁊ veritat⁹
salutaris p̄cōribz annūciatio. cū d̄t. **Dico**
vobis. Ecce magna pietas. si cōsiderem⁹
quis. qđ predicauerit. Quis enī. qz mgr̄ ⁊
doctoz veritatis. imo ip̄a summa veritas.
Qui licet olim p̄p̄betas ⁊ alios sc̄ōs pa/
tres mūdo locut⁹ est. nouissime aut̄ p̄ filiū
suū p̄cōribz loqui dignat⁹ est. vt d̄t **De/
bre. i.** Et qđ olim locutus ē in visione sanct⁹
suis. vt dicit in **Ps̄.** **Annūciat⁹** dignatus ē
enī p̄cōribz palam. ⁊ in oculo locut⁹ est
nihil **Joh. xvij.** Qui qđ olim locutus ē se/
mel. vt dicit in **Ps̄** nūc loq̄ dignat⁹ est mil
lesies ⁊ pluries. Erat enī q̄tidie docens in
templo. Si enī cōsiderem⁹ quibz locut⁹ est.
apparebit maxima pietas. qz p̄cōribz et
inimicis suis capitalibz qđ eum cuz p̄re suo
oderūt. vt d̄t **Joh. xv.** Bonus ḡ annūcia/
toz veritatis ip̄s. qđ omī odio p̄posuit veri
tatem. nec eā deseruit. ppter odiū. Sic nec
ppter amicitia ⁊ fauorē ab ea resiliūt. **Uñ** ei
dicit⁹ est. **Magister scim⁹** qz verat es. ⁊ via
dei in veritate doces. **Nō enī respicis p̄lo/
nam hoīm De hoc habet **Math. xxij.** Cir
ca qđ sciendū qđ cuiuslibet xp̄iano tria sūt cir
ca veritatis. p̄fessiones obseruāda. Primo
enī veritas a q̄libet est diligēter inq̄renda
⁊ cū maximo studio. Secūdo veritas est de
fendenda cū odio. Tertio qđ ip̄a est p̄feren
da omī amico seu socio. De p̄mo quō veri
tas est inq̄renda cū studio. de qđ d̄t **Eccl. iij.**
Pius ⁊ misericors est dñs ⁊ remittit i die
tribulationis peccat⁹. ⁊ p̄ceptor est omībz inq̄
rentibz se in veritate. Ecce veritas nō dat
nisi inq̄rentibz se. Quō ergo nos volum⁹**

scire veritatē sine inquisitione diligēti. **In**
quisitio aut̄ ista cōsistit in humili ⁊ deuota
postulatione a deo. **Uñ** **Jaco. i. d̄t.** Si q̄s
indiget sapiētia. postulet eā a deo. ⁊ **Salo**
mon de se dicit. **Op̄raui ⁊ dar⁹ est mihi fen**
sus **Sap. vij.** **Exq̄** **Holgor** sup lib. **Sap.**
ca. vj. infert. **Q** pietas. boni mores et ōs
deuota sunt vie ad veritatē acq̄rendā. **Et**
Aug⁹. li. j. de monomachia ca. iij. dicit. **Q**
ad hoc vt veritatis sciētia deat nob̄ a deo
necessario ē diligētia ⁊ pietas adhibēda.
altero fiet vt sciētes intentiāmur. altero vt
mereamur. **Hec ille.** Sic ḡ pater primuz.
De secūdo quō veritas ē defendēda cū odio
pater. **Dicit enī **Salusti⁹.**** qđ veritas parit
odiu. obsequiū parit amicitia. sed tñ ve/
ritas p̄ualet finaliter. **Uñ. ij. **Edre. iij. d̄t.****
Magna ē veritas omībz. **Dicit de **Jona****
qđ dicitus fuit fili⁹ veritatis. p̄ eo qđ cū ab he
lia. p̄pha fuisset suscitatus. mater eius dixit
belie. **Hunc in isto cognoui qđ vir dei sis. ⁊**
ḡbū dñi i ore tuo vez ē. ij. **Reg. xvij.** **Et** ex
illa hora ionas vocatus ē fili⁹ veritatis. **De**
iona aut̄ legim⁹ qđ multa sustinuit aduersa
sed tñ finaliter fuit liberat⁹ ab omībz. **Nā**
in mari periclitabat. postea pietus fuit in
mare ⁊ deuorat⁹ a pisce. tandē eiecit⁹ ad lit
tus ⁊ feruore solis adustus. **Ita vt p̄teret**
anie sue vt moreretur. vt p̄z **Hone. j. ⁊. ij. ⁊**
ij. caplis. **Eccē** q̄ntas tribulationes pas
sus est filiū veritatis. **In signū** hui⁹ qđ
vult dicere veritatē. multa cū oportet pati
a detractoribz. subsannatoribz. calūniato
ribz. **Sed tñ si p̄stans fuerit. finaliter libe**
rabitur. **Uñ **Joh. viij. d̄t.**** Si māseritis in
sermone meo. vere discipuli mei eritis. ⁊ co
gnosceris veritatē. ⁊ veritas liberabit vos
Vulgariter videm⁹ qđ cū sacerdos die do
minico aspergit p̄lim. tūc omēs deponūt
capucia. oculos aperiūt. facies exponūt. et
appropinquāt sacerdoti. **Sed si eis habū**
dānter aquā in facies fundat. omēs statim
oculos claudūt. ⁊ refugiūt. ⁊ se ab aq̄ defen
dunt ⁊ manibz p̄tegūt. **Sic ē de veritate qđ**
qñ ab aliq̄ p̄dicatore veritas p̄dicat in gene
rali. tūc oēs libent̄ audiūt. s; si valde corri
git ⁊ increpat vicia in q̄bz iacent. statim eis
displicet veritas. **Iuxta illud. **Audiet luxuri****
osus ⁊ displicebit ei. **Uñ de talibz d̄t. ij. ad**
****Thim. iij.**** **A** veritate qđ d̄t auditū auertēt. et
ad fabulas p̄uertēt. **Doc̄ q̄yez** sit hodie
apparet i nr̄is auditoribz. qđ ad l̄ram libēt⁹

audiunt p̄dicationē fabulis mictaz q̄ me-
 ram scripturā. z tñ illū dicit bonū p̄dica-
 tozē q̄ hystorias refert. nō qui p̄dicat euā-
 geliiū. **Tertio** veritas ē p̄ponenda oi ami-
 co z cuilibet socio. **Dicitur** Aristo. j. Et hi-
 co. **Quamobrem** existētibz amicis. sc̄m est p̄
 honorare veritatez. Et oñdī hoc rōne sic.
Quia nō amamus veritatez. p̄pter hoīem.
 imo p̄pter veritatez diligim⁹ hoīem. Ergo
 mag⁹ amāda ē veritas. Et iō plato repro-
 bando op̄inōnē ingri sui focrat⁹ dicit. **Q**
 oportet mag⁹ curare de veritate q̄ de aliq̄ a-
 lio. Et q̄b p̄t q̄ hō tenet rumpet destrue-
 re amicitia quācuq̄ p̄pter veritate. Alias si
 nō phonorat veritate amico. oportet q̄ p
 amico dicat falsa vel faciat mala. q̄ tñ si p̄
 honoraret veritate nō faceret illa. **C**
Circa p̄dica oritur dubiū. vtrū p̄ scādalo
 vitando veritas sit obmittenda. Ad qd̄ re-
 spondeo. q̄ veritas ē triplex. scz doctrine.
 iusticie z vite. Veritas vite ē obseruantia
 leg⁹ diuine. Veritas doctrine est p̄dicatio
 eiusdē. Veritas iusticie est sn̄ia iudicis vel
 testimoniū p̄ veritate. Et ista triplex veri-
 tas p̄ nullo scādalo ē obmittēda. **Uersus.**
Scandala p̄ vita doctrina iusticiaqz. **Zu**
 nō effugies. q̄ sunt in reliquis fugiēda. **Pri**
 mo p̄ vita. qz nullus hō p̄ aliquo scādalo
 fugiendo debet peccare mortaliter. nec do-
 ctor vel p̄dicator debet falsuz p̄dicare. p̄ q̄
 cunqz scādalo vitando. tacere tñ p̄t z de-
 ber si ita sit q̄ auditoz ex sua doctrina de-
 teriores sint. **Silr** nec index debet ferre
 falsam sn̄iam. vel test⁹ falsum testimoniuz
 p̄ q̄cunqz scādalo vitādo. p̄t tñ index ex
 causa interdū differre sn̄iam. vel test⁹ tace-
 re ad tps. **Juriste** tñ dicunt q̄ licz veritas vi-
 te nullo modo ē obmittēda. p̄pter scādalu
 tñ veritas doctrine z iusticie bñ obmittū-
 tur. p̄pter scādalu. **Uersus.** **At** veruz vite
 doctrine iusticieqz. **Primū** sp̄ habe. duo p̄
 p̄ter scādala linque. **Sed** q̄qd̄ sit. h̄ ē te-
 nendū. q̄ licet veritas doctrine z iusticie. p̄
 scādalu possint differri vel taceri. non tñ
 falsa doctrina. p̄pter scādalu debet doce-
 ri. sicut nec falsa sn̄ia ztra aliq̄. p̄nūciari.
Uñ nō excusat **Origi.** q̄ falsa docuit ne scā-
 dalum generaret inter q̄sdaz hereticos. vt
 solus testat in planctu suo. sic nec pilar⁹ ex-
 cusat q̄ xpm̄ false p̄denauit. ne iudeos ad-
 uersus se puocasset. vl̄ ne indignatioz ce-
 saris incurrisset. vt p̄t **Job. xix.** **O** vna z

ista attenderet illi q̄ ne indignatōem suoz
 dñoz incurrat. veritate subtrict z comedant
 falsitate. approbātes viciosa facta eoz. dñs
 facere iō ne scandalizaret dños suos. et ne
 eos puocaret ad indignationē. **Nequā**
 infideles fui tales. **Quid** ei infidel⁹ est q̄
 eū cui fidē debeas circūvenire h̄bor blan-
 dicijs. **Quid** odibil⁹ fraude et dolo. q̄ sub
 imagine amor⁹ z fidei i simplice z credulū
 z qd̄ plus ē amicū. inimicitiaz z p̄dite neq̄-
 cia exercet. **Inq̄r** Policra. li. iij. c. iij. **Ex** q̄
 infero q̄ licz adulari cuilibz p̄tio sit p̄cm.
 grauissimū tñ ē si fiat suo bñfactori. vñ fm̄
 Policratū. vbi sup̄ ca. xv. licet tyrāni aures
 mulcere licitū ē. tñ amico adulari nō licet.
Et nāqz licet adulari quē licz occidit p̄ter
 ro occidere tyrānū nō mō licitū est sz equū
 z iustū. **Patet** igit̄ ex p̄missis q̄ illis marie
 tenemur dicere veritate z eā nō obmittere p̄
 p̄ter q̄dēqz scādalu q̄ nob̄ sunt amica
 mag⁹ iūcti. vel q̄ n̄i sunt bñfactozes. eo q̄
 talibz tenemur ex caritate mag⁹ bonū vel
 le. z iō tenemur eis veritate dicere z p̄solere.
 nō ad volūtate. sz ad vtilitate. **Hō** sic h̄bz
 curieses. q̄ dicit. **Ego** fui dño p̄cipi
 deliter. iō oportet me facere q̄qd̄ mibi iū-
 serit. **Nequā** fuit que h̄ legē diuinam et
 hūanā iussis p̄cipis ē obedire parata. nō
 ne bec ē apra adulatio q̄ in omibz obsequi
 ad voluntate. ad veritate vero nihil. **D**
Dixi tertio q̄ in s̄bis p̄missis
 arguit malicie m-
 deoz obduratio. cū dī. **Quare** vos nō cre-
 dit⁹ mibi. **Sicut** dicit **Ar.** tria sūt q̄ faciunt
 dictū alie⁹ credible. q̄uis n̄ demonstrat
 loq̄tur. vitz prudētia h̄ z beniuolētia. **Lu**
 ius cā ē fm̄ eū. qz p̄t opposita istozū videri.
 dim⁹ alicui nō demonstratiue loq̄nti. vitz
 p̄pter imprudētia. qz reputam⁹ eū ignari.
 aut p̄pter maliciā. qz q̄uis rep̄ sciat. nō tñ
 amicus veritatis z iusticie. **Aur** p̄t defecit
 beniuolētie. qz in casu licz sit prudēs v-
 tuosus. nō tñ reputam⁹ eū beniuolū q̄ re-
 lit p̄solere id qd̄ nob̄ expediens iudicabit.
Sed qñ bec tria p̄currūt in aliq̄ q̄ repu-
 tam⁹ eū prudēte. vtuosuz z beniuolū. tñ
 ab s̄qz dubio credim⁹ dicit⁹ suis. q̄uis ea ne
 quaqz demonstrat. **Sic** de t̄po loq̄ndo ip̄le
 venerat in mūdū p̄suadere z p̄dicare. non
 aut̄ dicta sua demonstrare. z iō doctrina sua
 nō scia sed fides appellat. vt dicit **2o** obseq̄ in
 per libz **Sap. ca. xvij.** **Sūt** aut̄ dicta sua

Dominica Iudica

credibilia ppter tres rōnes p̄dictas. Tum qz in eorum prudētia. cū eēt sapia dei patris. Tū qz in eo fuit stus. qz oīa bene fecit. Dar. viii. Tū qz in eo fuit benivolentia ad nos. qz dilexit nos et lauit nos a peccatis nris i sanguine suo. Apoc. i. Et iō ps. signāter dixit. Testimonia tuadnē credibilia facta sunt nimis. Cū igit nullus defectus fuerit ex parte xpi qm sibi credi oportuit. necesse est vt tota defectus fuerit et parte indeozū q̄ sibi credere volebant. Et iō p xpm recte tanq̄ inexcusabiles arguunt in v̄bis p̄positis. Quare vos nō creditis mihi. q. d. ex sola malicia h̄ in vobis p̄cedit. q̄ credere n̄ vultis. Et circa h̄ sciendū q̄ tria reddūt hoies inexcusabiles et pena dignos oñdūt. s. magnitudo scie in peccāte. silitudo culpe i iudicante. et ineptitudo cause i allegāte. Pri- mū igit qd reddūt hoies inexcusabile ē magnitudo scie in peccāte. Quanto enī hō bz dariozē noticiā de deo. tanto magis peccat ceteris paribz. Et iō de p̄bis dicit Ap̄tus Rom̄. i. q̄ inuisibilia dei eis p̄ creaturas i notuerūt. et tñ euauerūt in cogitātibz suis. et obfcuratū est insipies eoz. in tantū vt idola colerēt. S̄c̄l̄r dicit saluator de iudeis. Ioh̄. xv. Si nō venissem et locut⁹ eis nō fuisset. p̄tm̄ nō h̄rent. Hūc aut̄ excusa- tionē nō h̄nt de pctō suo. Quia q̄ nor⁹ erat in iudea de. merito debuit agnosci et fili- us ei⁹. Sicut ip̄e dicit. Si nō facio opera p̄ris mei. nolite credere q. d. ex p̄ssam silitudine p̄ris in opibz gero. et iō nihil ē q̄ vos excusari possit q̄ reos nō creditis mihi. Pa- ter ex his q̄ p̄sulis est rō de malis xpianis. q̄ multa noticiā de deo h̄ntes et cōtinue de ip̄o audiētes peccāt nihilomin⁹. ac si deum nunq̄ nouissent. et tanto gūi⁹ q̄nto nozunt eū clarius. An̄ Lu. xij. d̄. Scr̄u scies vo- lūtatē dñi sui vapulabit plagis mltis. Scōz qd reddūt hoiem inexcusabile est silitudo culpe in iudicāte. Quā enī q̄s de p̄benditur in crimie et vult alios. p̄ eodē punire. nullā pōt excusationē p̄ndere. sicut fuerūt fal- si iudices susanne Dan. xiii. Ideo ap̄ls di- cit Rom̄. ij. Inexcusabiles o hō. in q̄ ei ali- um iudicas teipm̄ p̄denas. Sicut iudei qui voluerūt xpm p̄denare et lapidare. vt d̄ in euāgelio. soli digni erāt lapidatione nec ex- cūsari poterāt a morte. Et q̄ enī p̄ blasphe- mia quā p̄turbāt in xpo eo q̄ sibi honores diuinū ascribat veraciter voluerūt euz

lapidare. multo magis ip̄i iuste lapidandi erant q̄ xpm dei filiū esse negātes. deū pa- trē blasphemabāt. et multa falsa ei ascribe- bant. Tertio reddūt inexcusabile hoies in eptitudo cause in allegāte. Quā enī cā q̄ al- legat in manifesto nulla ē vel p̄ficia p̄ men- dacii. nō est excusatio sed aggrauatio ad p̄- cedens delictū. Sicut p̄z de inuitatis ad cenā Lu. xiiii. Qui qz fieras excusatiōes al- legabāt. reiecti sunt et alij loco eoz inuitati Tales fuerūt iudei q̄ allegabāt p̄tra xpm falsas allegationes. d. cū h̄re demoniū nō dū h̄re q̄nq̄ginta ānos et abraam vidisse. et sic de alijs. H̄ri aut̄ xpiani alie se excusant. sed tñ inexcusabiles sunt apud deū. Nā q̄- dā se excusant p̄ lasciuā societate. d. Mala societas me induxit ad peccandū. s. mala excusatio q̄ concedit p̄tm̄ et alios accusat. Cōtra q̄s Venecadiē. Obmitte excusatio- nē. nō peccat inuū. Et Hiero. diē. Dul- titudo peccatiū impunitatē nō facit crimi- nū. Alij se excusant p̄ diuinā voluntatē. qz aliq̄ dicit deū p̄scūisse eos pctōzes. et velle eos tales esse. et sic excusant p̄stellatiōes et tpa et infusus stellaz. sed certe falsa ē excu- satio. qz deus nō ē auctor mali. et etiā qz vir sapiens dñabit astris. vt diē Proloemus. Alij se excusant p̄ carnalē fragilitatē. d. se nō posse a talibz abstinere cū habeāt talem cōplexionē. Cōtra q̄s Hiero. in explanati- one fidei. et allegat m̄gr. q̄. sniaz. dist. xxxvj. Excram⁹ in q̄t eoz blasphemā qui dicit̄ impossibile a deo p̄ceptuz. nec oīa mādara a singul sed ab oibz in cōi posse fuari. Alij se excusant p̄ finalē vtilitatē. sicut illi q̄ au- ferūt alijs bona vt inde faciāt elemosinas. et ita vestiunt vnū et spoliāt decē. Hos igit dimitram⁹ excusatiōes in pctis. et simplici- ter n̄as culpas p̄fiteamur vt grām inue- niam⁹ et gl̄iam p̄sequamur. Ad quā.

Dñica Iudica. II. Sermo LV.

Quia dei audit Ioh̄. viij. Sicut diē Aug⁹. in lib. de benedictiōibz esau et iacob. Simul pluit dñs sup segetes et spi- nas. Sed segeti pluit ad horreū. spinis ad ignē. et tñ vna est pluuia. Sic d̄bz dei om- nes cōpluit. videat quisq̄ qualē radicē ha- beat. videat q̄sq̄ q̄ trahit pluuiāz bonam. Si eam trahat vt generet spinas. nunq̄d iō pluuia dei accusanda. Anteq̄z veniat ad